

Bruselj, 25. november 2019
(OR. en)

14487/19

COHAFA 102
COJUR 13
RELEX 1098

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	14077/19 + 14077/19 COR 1
Zadeva:	Humanitarna pomoč in mednarodno humanitarno pravo – sklepi Sveta (25. november 2019)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o humanitarni pomoči in mednarodnem humanitarnem pravu, ki jih je sprejel Svet na 3732. seji 25. novembra 2019.

Sklepi Sveta o humanitarni pomoči in mednarodnem humanitarnem pravu

1. V letu, ki obeležuje 70. obletnico ženevskih konvencij, Svet ponovno potrjuje, da odločno podpira spoštovanje in spodbujanje mednarodnega humanitarnega prava (MHP), operativna orodja v ta namen pa so določena v smernicah EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava. Svet poudarja, da je mednarodno pravo, vključno z MHP, eno od najmočnejših orodij mednarodne skupnosti za zagotavljanje zaščite in dostojanstva vseh oseb. Opozarja na obveznost spoštovanja in zagotavljanja spoštovanja MHP v vseh okoliščinah ter ponovno poudarja svojo zavezanost humanitarnim načelom in ciljem humanitarnega delovanja, kot je zapisano v Evropskem soglasju o humanitarni pomoči. EU si bo še naprej po najboljših močeh prizadevala za krepitev učinkovitega multilateralizma in spodbujanje na pravilih temelječega mednarodnega reda, v katerem nobena država ali posameznik ni nad zakonom in v katerem zakon ščiti vsakogar.
2. Svet pozdravlja 33. mednarodno konferenco Rdečega križa in Rdečega polmeseca, ki bo decembra 2019 v Ženevi. Gre za edinstveno platformo, ki združuje države, Mednarodno gibanje Rdečega križa in Rdečega polmeseca ter tudi druge pomembne akterje na humanitarnem področju. EU in njene države članice se bodo v tesnem sodelovanju z zadevnimi nacionalnimi organizacijami Rdečega križa še naprej zavemale za nadaljevanje razprav o spoštovanju, izvajanju in nadaljnji krepitvi MHP in humanitarnih načel. Svet še posebej priznava pomembno vlogo Mednarodnega odbora Rdečega križa (ICRC) kot varuha in zagovornika mednarodnega humanitarnega prava.

3. Svet je resno zaskrbljen zaradi vse večjega števila namernih kršitev MHP, zato vse strani v vseh konfliktih, tudi nedržavne oborožene skupine, poziva k spoštovanju MHP in humanitarnih načel. EU se bo še naprej odločno borila, da grozodejstva ne bodo ostala nekaznovana, in opozarja, da morajo vse države v skladu z ustreznimi določbami ženevskih konvencij in nacionalnega prava izvajati preiskave ter po potrebi kazensko preganjati ali izročiti osumljence hudih kršitev MHP, ne glede na državljanstvo storilcev ali kraj storitve kaznivih dejanj. EU poudarja pomembno dopolnilno vlogo Mednarodnega kazenskega sodišča, če država ne more ali noče izvesti verodostojne preiskave ali pregona. EU poleg tega priznava pomemben prispevek regionalnih mehanizmov odgovornosti k dokumentiranju hudih kršitev MHP in zagotavljanju, da storilci odgovarjajo za svoja dejanja. Države odločno poziva, naj zagotovijo ustrezno zaščito žrtev spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola v oboroženih spopadih ter izvajajo preiskave in preganjajo storilce takih kaznivih dejanj.
4. EU bo še naprej spodbujala spoštovanje MHP in humanitarnih načel pri lastnih dejavnostih in v odnosih s tretjimi stranmi, kot je navedeno v smernicah EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava. Izdajala bo tudi letna poročila o izvajanju teh smernic. EU ponovno potrjuje, da namerava izboljšati povezanost, dopolnjevanje in usklajevanje med različnimi politikami in ukrepi pri spodbujanju in zagotavljanju spoštovanja MHP v vseh okoliščinah. Svet v zvezi s tem opozarja na okrepitev mandata posebnega predstavnika Evropske unije za človekove pravice na področju mednarodnega kazenskega pravosodja in MHP. Poleg tega poudarja, da je treba spoštovanje MHP vključiti v vsa prizadevanja EU pri kriznem upravljanju. V zvezi s tem EU opozarja tudi na ključni pomen, ki se pripisuje spoštovanju in spodbujanju MHP v okviru koncepta EU za učinkovito civilno-vojaško usklajevanje v podporo humanitarni pomoči in pomoči pri nesrečah¹.

¹ Odobril Vojaški odbor EU 30. januarja 2019, dok. 5536/19.

5. EU si bo prizadevala za inovativne načine spodbujanja znanja o MHP, pri čemer poudarja pomembno vlogo nacionalnih organizacij Rdečega križa in ICRC, pa tudi nacionalnih odborov za MHP. EU in njene države članice bodo okrepile prizadevanja za širjenje informacij o MHP znotraj in zunaj EU, zlasti med oboroženimi silami in oboroženimi nedržavnimi akterji. EU pozdravlja humanitarni poziv k ukrepanju kot koristno orodje praktičnih ukrepov za okrepitev mednarodnega humanitarnega prava, spodbujanje načelnega humanitarnega delovanja in s tem zaščito humanitarnega prostora.
6. EU opozarja, da je primarna obveznost udeleženih strani v oboroženih spopadih zadostiti potrebam prebivalstva, ki je pod njihovim nadzorom. Bistveno je, da vse države in vse strani v oboroženih spopadih spoštujejo svojo obveznost dopuščanja in omogočanja hitrega in neoviranega prehoda humanitarne pomoči. EU je globoko zaskrbljena zaradi neselektivne uporabe eksplozivnega orožja na gosto poseljenih območjih in posledic take uporabe za civiliste in civilne objekte. Še naprej si bo prizadevala za izboljšanje zaščite civilistov, ki so najpogostejše žrtve hudih kršitev MHP, pri čemer je treba upoštevati, da so moški, ženske, dečki in deklice različnih starosti in iz različnih okolij prizadeti na različne načine, in se v tem smislu zavedati njihovih potreb, sposobnosti, virov in možnosti.
7. EU bo še naprej spodbujala zaščito humanitarnih in zdravstvenih delavcev na konfliktnih območjih. Odločno obsoja vse številčnejše napade na humanitarno in zdravstveno osebje in objekte ter javno infrastrukturo, kar neposredno ogroža varnost in zdravje civilistov. Države in nedržavne akterje poziva, naj nemudoma ustavijo te napade in jih v prihodnje ne izvajajo več. Svet opozarja na Resolucijo Varnostnega sveta ZN 2286 (2016) o zaščiti zdravstvenega varstva v oboroženih spopadih in ponovno poudarja, da imajo vsi humanitarni delavci pravico do uživanja spoštovanja in zaščite v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom. Poleg tega pozdravlja in podpira tudi druge pobude, kot je pobuda Mednarodnega gibanja Rdečega križa in Rdečega polmeseca v zvezi z ogroženostjo zdravstvenega varstva.

8. Svet pozdravlja Resolucijo Varnostnega sveta ZN 2462 (2019) o preprečevanju financiranja terorizma in boju proti njemu, v kateri je priznana potreba po upoštevanju morebitnega učinka protiterorističnih ukrepov na izključno humanitarne dejavnosti, vključno z zdravniškimi dejavnostmi, ki jih izvajajo nepristranski humanitarni akterji. Svet ugotavlja, da humanitarni akterji pogosto delujejo v operativnih okoljih, kjer je verjetna prisotnost subjektov, uvrščenih na seznam, ali sankcioniranih subjektov oziroma imajo ti subjekti tam neposreden nadzor. Svet priznava, kako pomembno je odkriti nezakonite finančne tokove in preprečiti, da bi jih izkoristile teroristične organizacije in mreže, hkrati pa v skladu z resolucijo Varnostnega sveta poudarja, da morajo biti vsi ukrepi EU, vključno s pripravo in uporabo omejevalnih ukrepov in vsemi protiterorističnimi ukrepi, v skladu z vsemi obveznostmi na podlagi mednarodnega prava, zlasti mednarodnega prava s področja človekovih pravic, mednarodnega prava o beguncih in mednarodnega humanitarnega prava. Svet si bo prizadeval, da humanitarno delovanje ne bi občutilo morebitnih negativnih posledic, države članice pa poziva, naj zagotovijo skladnost nacionalnih protiterorističnih in omejevalnih ukrepov z mednarodnim pravom.
9. Svet izraža globoko zaskrbljenost zaradi hitro rastočih humanitarnih potreb po svetu in potrjuje zavezo EU, da se bo nanje odzivala ob upoštevanju tako obsega kot učinkovitosti humanitarnega financiranja, vključno s takšnimi zavezami, kot so jih sprejele podpisnice t. i. velikega dogovora. V zvezi s tem EU ponovno poziva humanitarne organizacije, naj izboljšajo učinkovitost odziva in tako zagotovijo, da kar največji delež pomoči prejmejo neposredno upravičenci. Poziva tudi k pripravi usklajenih ocen potreb, pri čemer naj sodelujejo različni deležniki, da bi zagotovili natančnejšo podlago za odločitve v zvezi s financiranjem in odzivne ukrepe.

10. Svet poudarja svojo odločenost, da se humanitarna pomoč EU nameni boljšemu zadovoljevanju potreb oseb v najbolj ranljivem položaju, vključno z ženskami in otroki, in oseb, ki so najbolj ogrožene, na primer zaradi invalidnosti, spolne identitete in spolne usmerjenosti, rase, etnične pripadnosti, starosti ali vere. EU priznava tudi vlogo teh oseb kot ključnih akterjev za nadaljnje izboljšanje načrtovanja, izvajanja in ocenjevanja humanitarne pomoči. EU pozdravlja letos sprejete smernice medagencijskega stalnega odbora (IASC) o vključevanju oseb z invalidnostmi v humanitarno delovanje in izraža polno podporo njihovemu izvajanju in vključevanju v vse humanitarne dejavnosti v skladu z zavezami EU na področju vključevanju oseb z invalidnostmi.
11. EU opozarja, da je treba izboljšati usklajenost, povezanost in dopolnjevanje humanitarnih, razvojnih in mirovnih dejavnosti in akterjev, kot je zapisano v celostnem pristopu EU k zunanjim konfliktom in krizam² ter v sklepih Sveta o uresničevanju povezave med humanitarnim delovanjem in razvojem, sprejetih maja 2017³. S pristopom „trojne povezave“ se priznava, da so v zahtevnih izrednih razmerah in v obdobju po njih nujni humanitarna pomoč, srednje- do dolgoročni pristopi razvojnega sodelovanja in pristopi vzpostavljanja miru ter diplomacija, ki se izvajajo v skladu z ustreznimi pooblastili in mednarodnim humanitarnim pravom, ob tem pa je treba zagotoviti spoštovanje in uveljavljanje humanitarnih načel ter ohranjanje ciljev razvojnega sodelovanja. Da bi spodbudila učinkovitejši odziv, bo EU še naprej uporabljala izkušnje, pridobljene v okviru pilotnih dejavnosti EU v zvezi s „trojno povezavo“ na ravni držav, in gradila na njihovih dosežkih.
12. Svet opozarja, da mora mednarodna skupnost okrepiti preprečevanje konfliktov, si prizadevati za reševanje konfliktov in bolje obravnavati razvojne potrebe v vseh humanitarnih krizah, da bi dosegli cilje trajnostnega razvoja. Poudarja nujnost učinkovitega multilateralizma in odločilno vlogo Združenih narodov v zvezi s tem.

² Celostni pristop EU k zunanjim konfliktom in krizam, 2. junij 2017.

³ Uresničevanje povezave med humanitarnim delovanjem in razvojem – sklepi Sveta (19. maj 2017), dok. 9383/17.

13. Svet poudarja potrebo in zavezo v zvezi z učinkovitejšo obravnavo posledic podnebnih sprememb za humanitarne razmere ter v zvezi z vključitvijo zmanjševanja tveganja nesreč in krepitev odpornosti v vse zadevne dejavnosti. EU ponovno poudarja koristi preprečevanja in vnaprejšnjega ukrepanja, tako pri reševanju življenj kot pri zmanjševanju materialne škode. Eden od ključnih ciljev EU je še vedno izvajanje Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč na nacionalni ravni in v okviru mednarodnega sodelovanja.
-